

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

НН інститут фізичної культури

Кафедра теорії та методики спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІФК

Лянной М.О.

(підпис) (ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПОРТИВНІ ІГРИ З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ (ВОЛЕЙБОЛ)

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

01 Освіта

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

017 Фізична культура і спорт

(шифр і назва)

освітня-програма/програми **Фізична культура і спорт**

(назва)

Мова навчання:

українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту фізичної культури

« 31 » серпня 2022 р.

Голова: Мороз Л.В., к.п.н., доцент
(ПБ, науковий ступінь, вч. звання)

Суми - 2022

Розробники: Лапицький В.О. – доцент кафедри ТМС

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри
теорії та методики спорту
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

ПШБ, науковий ступінь, вчене звання: **Бермудес Д.В., к.пед. н., доцент**

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,0	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
8 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
30 год.		4 год.	
Самостійна робота			
22 год.		52 год.	
Консультації:			
		2	
Загальна кількість годин - 60		Вид контролю: диференційований залік у 3 семестрі	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна вивчається на 2 курсі та формує у студентів *здатності* використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики волейболу, *здатність* використовувати різні методи та прийоми навчання під час тренувального процесу спортсменів засобами волейболу, що у підсумку надасть майбутнім тренерам можливості *визначати* позатренувальні та позазмагальні засоби стимулювання працездатності та відновних процесів, *застосовувати* знання з техніки волейболу у професійній діяльності тренера; *підбирати та узагальнювати* засоби та методи розвитку провідних фізичних якостей в обраному виді спорту за допомогою технічних прийомів з волейболу.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни повинно базуватись на засвоєнні знань, отриманих під час вивчення попередніх дисциплін, таких як теорія та методика обраного виду спорту, рухливі ігри та методика їх викладання, футбол та методика його викладання, вступ до спеціальності. Студент, у результаті раніше здобутих знань, повинен бути здатним: застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, працювати в команді, дотримуватися техніки безпеки під час проведення занять, використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики фізичного виховання та обраного виду спорту.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент, у результаті отриманих знань під час вивчення дисципліни, повинен: *знати* підходи до забезпечення якісного виконання завдань під час занять волейболом на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм; *демонструвати* знання термінології викладання волейболу; оцінювати рівень підготовленості вихованців у волейболі; *визначати* форми організації занять у волейболі з урахування вікових, статевих особливостей дітей та молоді; *розкривати* основи техніки рухів у волейболі та *розробляти* алгоритм їх навчання та вдосконалення.

Знання		<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ класифікацію та термінологію волейболу; ✓ - аналіз техніки виконання вивчених прийомів волейболу; ✓ - методику навчання прийомам волейболу; ✓ - обов'язки суддів під час проведення волейболу; ✓ організація та проведення змагань із волейболу
Уміння	.	<p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ правильно демонструвати техніку виконання вивчених прийомів гри; ✓ -проводити окремі частини занять по вказівці викладача; ✓ -самостійно підбирати вправи для вирішення поставленого на заняттях завдання;
Комунікація:	.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ -вірно розповісти і графічно зобразити ігрові комбінації; ✓ -судити учбові ігри; ✓ -вести протокол гри; ✓ -розробляти положення про змагання; ✓ -написати конспект занять <p>Комунікація:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді закладу (педагогічному, тренерському колективах), інших професійних об'єднаннях). ✓ здатний розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
--	---

4 Загальні компетентності

ЗК 1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 9	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

5.Фахові компетентності

ФК 1	Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.
ФК 2	Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях
ФК 3	Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення
ФК 6	Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.
ФК 9	Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів
ФК 10	Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту,
ФК 11	Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом
ФК 14	Здатність до безперервного професійного розвитку.
ФК 15	Здатність до організації та реалізації тренувального процесу з обраного виду спорту з урахуванням місцевих, регіональних і національних особливостей.
ФК 16	Здатність проводити навчально-тренувальні заняття та керувати змагальною діяльністю спортсменів в умовах спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл і ліцеїв спортивного профілю.

6. Програмні результати навчання

ПР 2	Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.
ПР 3	Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
ПР 4	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
ПР 7	Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.
ПР 8	Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань
ПР 10	Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи
ПР 14	Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом
ПР 17	Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини
ПР 21	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
ПР 22	Здійснювати навчально-тренувальний процес в умовах дитячо-юнацьких спортивних шкіл, школах вищої спортивної майстерності, закладах спортивного профілю, спортивних клубах, реабілітаційних та інших закладах з урахуванням місцевих, регіональних і національних особливостей
ПР 23	Демонструвати готовність керувати змагальною діяльністю в процесі участі спортсменів у змаганнях в умовах спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл і ліцеїв спортивного профілю тощо.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	заслуговує студент, що виявив всесторонні, систематичні і глибокі

	знання навчального матеріалу, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і знайомий з додатковою літературою, рекомендованою програмою, виділяє головні положення у вивченому матеріалі і чітко відповідає на видозмінені питання. Як правило, оцінка "відмінно" виставляється студентам, що засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни в їх значенні для професії, що набувається, проявили творчі здібності в розумінні, викладі і використанні навчального матеріалу. Знання, як правило, характеризуються високим понятійним рівнем, глибоким засвоєнням фактів, прикладів і витікаючих з них узагальнень, вільно застосовуються на практиці.
В	заслуговує студент, що знає весь вивчений матеріал, відповідає без особливих труднощів на питання викладача, засвоїв основну літературу, рекомендовану в програмі, уміє застосовувати отримані знання з практики, у відповідях не допускає серйозних помилок, лише незначні помилки, легко усуває окремі неточності за допомогою додаткових питань викладача. Як правило, оцінка "добре" виставляється студентам, що показали систематичні знання з дисципліни і здібні до їх самостійного поповнення і оновлення в ході подальшої учбової роботи і професійної діяльності. Знання, як правило, характеризуються високим понятійним рівнем, глибоким засвоєнням фактів, прикладів і витікаючих з них узагальнень.
С	заслуговує студент, що уміло володіє теоретико-методичним матеріалом навчальної програми, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Допускає помилки і не чітко формулює висновки
Д	заслуговує студент, що на достатньому рівні відповідає на питання та вирішує практичні завдання, наводить окремі приклади, але не проявляє глибоких знань змісту програмного матеріалу.
Е	заслуговує студент, що виявив знання основного навчального матеріалу в об'ємі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою, але має труднощі при його самостійному відтворенні і вимагає додаткових і уточнюючих питань викладача, вважає за краще відповідати на питання відтворюючого характеру і має труднощі при відповідях на видозмінені питання, допускає помилки при відповіді. Знання, що оцінюються балом «3», часто знаходяться на рівні уявлень, що поєднуються з елементами наукових понять
ФХ	виставляється студентів за повне незнання основного навчального матеріалу, за допущені принципові помилки під час відповіді на поставлені додаткові питання, передбачені програмою. Як правило, оцінка "незадовільно" ставиться студентам, які не можуть продовжити навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення вузу без додаткових занять по відповідній дисципліні
F	виставляється студентів за повне незнання основного навчального матеріалу, за допущені принципові помилки під час відповіді на поставлені додаткові питання, передбачені програмою. Пропонується повторне вивчення дисципліни

Розподіл балів

Поточний контроль					Разом	Сума
Теоретична частина	Практична частина					
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5		100
Поточний контроль						
6	16	16	16	16	70	
Контроль самостійної роботи						
6	6	6	6	6	30	

Т 1, Т 2 ... Т 5 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Засоби діагностики результатів навчання

- усне опитування;
- контрольні роботи;
- тестування фізичної та техніко-тактичної підготовленості.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет та характеристика гри у волейбол. Завдання, зміст дисципліни та залікові вимоги. Термінологія. Класифікація, методика навчання та вдосконалення техніки гри. Класифікація, методика навчання та вдосконалення тактики гри. Функції гравців. Правила гри. Жести судді. Суддівство ігор. Заповнення протоколу гри.

Тема 2. Ознайомлення з прийомами техніки гри у нападі.

Тема 3. Ознайомлення з прийомами техніки гри у захисті.

Тема 4. Ознайомлення з прийомами тактики гри у нападі.

Тема 5. Ознайомлення з прийомами тактики гри у захисті.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		Лекції	Практ.	Самост.р		Лекції	Практ.	Самост. робота
Тема 1. Предмет та характеристика гри у волейбол. Завдання, зміст дисципліни та залікові вимоги. Термінологія. Класифікація, методика навчання та вдосконалення техніки гри. Класифікація, методика навчання та вдосконалення тактики гри.	4	2		2	17	2		15
Тема 2. Ознайомлення з прийомами техніки гри у нападі.	14	2	7	5	18		1	15
Тема 3. Ознайомлення з прийомами техніки гри у захисті.	12		7	5	16		1	15
Тема 4. Ознайомлення з прийомами тактики гри у нападі.	17	2	8	5	16		1	15
Тема 5. Ознайомлення з прийомами тактики гри у захисті.	13	2	8	5	21		1	20
Усього годин	60	8	30	22	80	2	4	80

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Предмет та характеристика гри у волейбол. Завдання, зміст дисципліни та залікові вимоги. Термінологія. Класифікація, методика навчання та вдосконалення техніки гри. Класифікація, методика навчання та вдосконалення тактики гри.	2	2
2.	Тема 2. Ознайомлення з прийомами техніки гри у нападі.	2	
3.	Тема 4. Ознайомлення з прийомами тактики гри у нападі	2	
4.	Тема 5. Ознайомлення з прийомами тактики гри у захисті	2	
Всього		8	2

Теми практичних (семінарських) занять (30/4 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Стійка гравця. Переміщення по майданчику. Техніка прийому і передачі двома руками зверху.	6 балів 2	0,25
2	Стійка гравця. Переміщення по майданчику. Техніка прийому і передачі двома руками знизу.	6 балів 2	0,25

3	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу	6 балів	2	0,25
4	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу. Техніка виконання прямого нападального удару.	6 балів	2	0,25
5	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Подача однією рукою знизу. Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару.	6 балів	2	0,25
6	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару. Націлена подача однією рукою зверху.	6 балів	2	0,25
7	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару. Силова подача.	6 балів	2	0,25
8	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Удосконалення подачі. Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару. Техніка блокування одним гравцем. Техніка групового блокування.	6 балів	2	0,25
9	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Удосконалення подачі. Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару. Техніка блокування одним гравцем. Техніка групового блокування. Тактика захисту кутом вперед та кутом назад.	6 балів	2	0,25
10	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Удосконалення подачі. Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару. Техніка блокування одним гравцем. Техніка групового блокування. Тактика Захисту кутом вперед та кутом назад. Тактика гри ліберо.	6 балів	2	0,25
11	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Удосконалення подачі. Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару. Техніка блокування одним гравцем. Техніка групового блокування. Тактика захисту кутом вперед та кутом назад. Тактика гри ліберо. Тактика гри гравця, який пасує.	6 балів	2	0,25
12	Удосконалення техніки прийому і передачі двома руками зверху та знизу . Удосконалення подачі. Удосконалення техніки виконання прямого нападального удару. Техніка блокування одним гравцем. Техніка групового блокування. Тактика Захисту кутом вперед та кутом назад. Тактика гри ліберо. Тактика гри гравця, який пасує. Тактичні дії гравців другої лінії у нападі.	6 балів	2	0,25
13	Удосконалення техніко-тактичних прийомів у навчальній грі. Суддівство навчальної гри у якості першого судді, другого судді, суддів на	6 балів	2	0,25

	лініях.		
14	Удосконалення техніко-тактичних прийомів у навчальній грі. Суддівство навчальної гри у якості першого судді, другого судді, суддів на лініях.	2 5 балів	0,25
15	Проведення змагань на першість групи. Організація та суддівство навчальної гри.	2 5 балів	0,5
Разом		30	4

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Борисов О.О. Основи теорії методики викладання волейболу і футболу. Київ: ПП «Люскар», 2004. 664 с.
2. Волейбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності / За ред. О.П. Моргушенко. Київ, 1993. 172 с.
3. Демчишин А.П. Підготовка юних волейболістів. Київ: Радянська школа, 1982. 191 с.
4. Пименов М.П. Волейбол. Специальные упражнения. Киев, 1993. 197 с.
5. Стратій Н.В., Грищенко О.І., Істомін А.Г., Веретельникова Ю.А., Куций Д.В., Посипайко А.О. Методика навчання техніки гри у волейбол волейболістів вищих навчальних закладів: Навчальний посібник. ХНМУ, 2012 р. 104 с.
6. Тульчинська Т.А., Руденко Є.В. Волейбол: навчально-методичний посібник. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2014. 76 с.

Додаткові:

1. Демчишин А. П. Волейбол – гра для всіх. Київ : Здоров'я, 1986. 104 с.
2. Костюков В. М. Вознюк Т.В., Драчук., Теорія і методика викладання спортивних ігор : курс лекцій Вінниця : ВДПУ, 2004. – 117 с.
3. Ковцун В. І., Демчишин А.П. Волейбол : основи техніки і тактики гри в волейбол : метод. матеріал для лекцій з теорії та методики викладання волейболу / Львів : Фернеза, 2002. – 33 с.
4. Ковцун В. І., Демчишин А.П. Волейбол: основи гри, методика навчання й тренування : метод. поради для оволодіння навичками, вміннями гри волейбол при проходженні курсу теорії та методики викладання волейболу студентам 2го року навчання . Львів : Фернеза, 2002. – 33 с.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Обладнання: спеціалізований ігровий майданчик; м'ячі волейбольні; м'ячі тенісні; медицинбол; фішки; скакалки; карімат; стійки; бар'єри різновисокі; штанга; гири; еспандер гумовий; гантелі різної ваги.

Програмне забезпечення

—електронний варіант лекцій;

—методичні вказівки щодо виконання контрольних завдань (електронний варіант).